

Brno a jeho elity, poruchy i unikáty

MF DNES z knižních novinek vybrala beletristický experiment, saunové debaty nástupců Azbestového děda i kulturní klenoty.

Jana Soukupová
spolupracovnice
MF DNES

Tradičně velmi zajímavé a rozmanité čtení nabízejí nové knihy z jihomoravských nakladatelství. Redakce MF DNES přináší květnový výběr, který zahrnuje publikace o rozšířené diagnóze, saunovém klubu či unikátním dědictví.

O ADHD od autorek s ADHD

Roztěkáné Novinářka Klára Kubičková a terapeutka Jana Srncová řeší nejen „svoje“ ADHD. Vydalo nakladatelství Host. Cena: 369 Kč

Brněnská novinářka Klára Kubičková, která působila i v MF DNES, má velkou výhodu, že ani text o poruše ADHD nepíše suchopárně a zatěžkaně, jak by to učinili odborníci, ale čtivě a s osobním nasazením, a to nejen proto, že se jí tato diagnóza také týká. Ostatně stejně jako spoluautorky knihy, dnes terapeutky Jany Srncové.

Obě vysokoškolsky vzdělané nekolikanásobné matky si totiž kvůli své dlouhá léta nezjištěné diagnóze prošly peklem vystupňovaným právě v době, kdy se musely a stále musejí starat o děti a domácnost, v Klárině případě navíc o dvě děti se stejnou diagnózou. Kniha je tedy i svého druhu zpověď, ke které se v jednotlivých kapitolách připojují další ženy se stejnou poruchou a velmi podobnými osudy. Ty navíc ztěžují ještě i sociální dopady, genderová nerovnost, nemožnost odpočinku u matek, ať už pracujících, nebo „jen“ v domácnosti, kterou právě

pečovatelky s ADHD v podstatě nemají nárok zvládnout, protože jejich mysl si nedostatek dopaminu v každém okamžiku života saturuje dalšími nápady, myšlenkami, akcemi, aniž ty stávající a minulé mohly být dokončeny či vyřízeny.

Jak těžké to je právě v životních fázích dlouhodobé stereotypní činnosti matky, kniha líčí v opravdu hutných a samozřejmě spíše temných barvách. I když se závěry, k nimž při řešení své situace autorky i ženy, které do knihy dodaly své příběhy, došly, poměrně hojně opakují, právě různorodost životních osudů respondentek s ADHD je tím, co může být i pro čtenáře bez této diagnózy zajímavé a přitažlivé. Pro stejně „postižené“ dámy pak jde o literaturu velmi potřebnou. Možná dokonce v úloze „první pomoci“, pokud se v lichených příznacích a osudech samy poznají.

Příběh o dvou nešťastnících

Brněnský Host se pustil do beletristického experimentu, který nedopadl nejhůř. Příběh vyprávěný dvěma autory, navíc mužem a ženou, kteří totožný děj popisují zcela jinak každý ze svého úhlu, zde totiž skutečně napsali dva různí lidé. Z pohledu ženské hrdinky spisovatelka Jana Šrámková, autorka ověřená nejednou literární cenou, a z pohledu mužského protagonisty šéfredaktor brněnského literárního časopisu Host, rovněž oceňovaný autor Jan Němec.

Navíc jejich Byt s podtitulem Román ve dvou je i graficky ojedinělý,

totiž psaný vždy jen na levé, nebo na pravé straně, přičemž tyto stránky běží v knize proti sobě, a to pochoptelně s opačně vytištěným textem, aby čtenář mohl stránky obracet, jak je u nás zvykem, nikoliv jako když čte japonské komiksy manga. Takže rozměr obou textů musel být totožný a také realie, které oba autoři ve svých „úhlech“ používají, musely sedět.

Ale ani bez této zvláštnosti není kniha špatná. Z Němcovy strany líčí důsledky toho, když rodina víceméně nefunguje kvůli sebestřednému machovi, totiž v knize pomalu umírajícímu otci, podnikateli z 90. let minulého století. A ze strany Šrámkové poměrně drsně a bez příkras popisuje, co zažívá matka, která porodila dítě nesprávnému muži a se svým potomkem se ocitla v takřka bezvýhodné pozici nezaopatřené samoživitelky. Otevřený konec navíc dokládá, že příběhy takových nešťastníků, ačkoliv se v knize nakonec úzce propojí, nemusí vůbec dopadnout dobře.

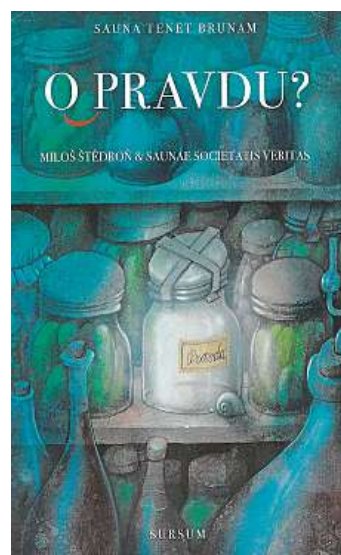
Pánské saunové společenstvo

V Brně se už po desetiletí, podle pamětníků snad někdy od 70. let minulého století, schází pánská saunová společnost, která čas od času ze svých textů „vydá počet“, tedy připraví další knižku ze zaznamenaných saunových hovorů, legracek, fotek, karikatur, kreseb a jiných dokumentů, jež její členové mezitím vytvořili.

Oni to totiž nejsou jen tak ledajací členové - a ani nikdy nebyli. K těm zakládajícím patřili a stále patří kromě saunářského guru Karla Leypolda zvaného Azbestový děd přední brněnští spisovatelé, dramatikové, režiséři, herci, básníci, jazykovědci, filozofové, malíři, skladatelé, hudebníci, vynikající lékaři...

Jmenovitě za všechny například Ludvík Kundera, Jaromír Hnilička, Vilém Reichmann, Bořivoj Srba, Dušan Šlosar, Miloš Štědroň, Alois Piňos, Ivo Medek, Stanislav Zindulka, Jan Skácel, Peter Scherhauser, Petr Oslzlý, Ivan Štrouf, Miroslav Šimorda, Karel Blažek, Karel Fuksa, Pavel Čech, Stano Slovák, Bohuslav Trojan, Ivo Dostál a mnozí další.

Mezi elitu, co se ráda potí, se řadí také Miroslav Klepáček, nakladatel, který ve svém tišnovském Sursumu právě vydal v pořadí už čtvrtou „saunovou“ knihu, tentokrát nazvanou O pravdu? Ilustroval ji také „saunař“, již zmiňovaný malíř Pavel Čech.

O pravdu? Už čtvrtou sbírku textů elitní pánské saunářské společnosti Brna s výtvarným doprovodem malíře Pavla Čecha vydalo nakladatelství Sursum v Tišnově. Cena: 400 Kč

A skutečně se většina textů přesně podle názvu zaobírá pojmem a tématem pravdy. Nechybí však ani vzpomínky a básně od nežijících členů tohoto elitního klubu včetně biografických údajů o nich i o současných členech a také historik s nimi spojených. Jako tomu ostatně bylo i v předchozích sbírkách „saunářských“ textů, jež díky výjimečnému členstvu činí z takto vydaných knih také obecně zajímavé svědectví o brněnské společnosti a jejích dějinách.

Lidský důvtip a um v knize o nehmotném dědictví

Brněnská Jota vydala velmi výpravou, velkoformátovou knihu Nehmotné kulturní dědictví UNESCO pro fandý jedinečného lidského důvtipu a zručnosti, jak jej od roku 2003 mapuje právě tato světová organizace. Napsal ji letošní sedmdesátník, geograf, průvodce, publicista a cestovatel Miroslav Hrdlička a včetně bohatého fotografického materiálu do ní shromáždil všechny současné evropské zářezy.

Ve světě už jich bylo poznačeno přes 700, v Evropě z toho přes dvě stovky a Česká republika vygenero-

vala deset „mimořádných forem projevů lidské činnosti, které se ve světě odrážejí jinak než jako hmotné památky: jedinečné podoby jazyka, zvyky, rituály a slavnosti, unikátní interpretační umění, dovednosti spojené s tradičními řemesly či znalosti o přírodě a vesmíru“, jak zní patřičná charakteristika.

Konkrétně k území Moravy se vztahuje Jízda králů, slovácký verbuňk, potažmo verbířský tanec, a částečně také modrotisk, loutkářství, sokolnictví a tuzemská podoba ochrany tradičních řemesel realizovaná od roku 1997 Národním ústavem lidové kultury. Pyšníme se také voroplavbou, ruční výrobou skla, foukanými vánočními ozdobami a masopustními obchůzkami i maskami z Hlinecka.

Jak nesmírně bohaté toto kulturní nehmotné dědictví Evropa má, pak v knize přibližují i všechny další unikáty z celkem 39 zemí starého kontinentu. Kniha vyniká výrazným grafickým členěním a užitečným jmenným rejstříkem.

Nehmotné kulturní dědictví UNESCO Brněnské nakladatelství Jota vydalo bohatě ilustrovanou knihu o evropských dokladech lidského důvtipu a zručnosti. Cena: 748 Kč

Jak se změnil německý jih Brna Odborná kniha Čechizace brněnských jižních předměstí v první polovině 20. století od letos pětatřicetileté historičky Jany Čerminové nese podtitul Socio-kulturní proměna

města v důsledku migrací. Vydala ji brněnská Knihnice Matice moravské a jde o podrobnou, pečlivou a četnými dokumenty podepřenou studii, jak se původně převážně „německý ostrov“ na jihu Brna v důsledku nejrůznějších vlivů změnil v dnešní čistě českou oblast.

Že se to neobešlo bez nejrůznějších kontroverzí, smutných či dramatických příběhů a mnoha přetřesených lidských osudů, o tom v knize vyprávějí jak místní či brněnské archiváře, kroniky, zápisy, novinové výstřižky či vzpomínky pamětníků, tak třeba i tamní domy, kříže, ze kterých byla odstraněna německá jména a nápisy, a samozřejmě také sčítací archy a další muzejní fondy. Knižku ostatně některé z těchto pramenů v obrazové části doplňují.

Pro nebyvale podrobný pohled, jak se na národnostně smíšeném jihu Brna žilo a jakými turbulence zdejší obyvatelé prošli, je kniha opravdu jedinečná. Možná právě proto, že jde o nezpřístupňovaný odborný text, nikoliv o beletrii. Sledovanými oblastmi jsou zde konkrétně Horní a Dolní Heršpice, Přízřenice a Brněnské Ivanovice, ale čtenář se tu dozví mnohé nejen o dění v těchto lokalitách.

Čechizace brněnských jižních předměstí Odbornou práci historičky Jany Čerminové vydala Knihnice Matice moravské. Cena: 390 Kč

INZERCE

